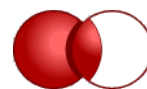

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBiH
SARAJEVO**

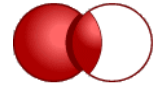
Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 221 623, Fax: 716 400, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR- 08-019-01/04

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
NA DAN 31. PROSINCA 2003. GODINE**

Hrvatske telekomunikacije d.o.o. Mostar

Sarajevo, Svibanj 2004. godina

**SKUPŠTINA – DRUŠTVA
NADZORNI - ODBOR
UPRAVA DRUŠTVA - PREDsjedNIK**

NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvješća Hrvatske telekomunikacije d.o.o. Mostar, iskazanih na dan 31.12.2003. godine. Za ova izvješća prikazana na stranama od 12,13,14 i 15. odgoran je menadžment Hrvatske telekomunikacije d.o.o. Mostar. Naša odgovornost se svodi na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili temeljem ovlaštenja, sukladno Zakonu o reviziji («Sl. novine FBiH», broj: 48/99), i INTOSAI međunarodnim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije, tako da pružaju razumna uvjerenja o tome ima li u finansijskim izvješćima značajnih pogrešaka, kao i da li su finansijske transakcije izvršene sukladno zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza, koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvješćima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela i vrednovanja sveukupne prezentacije finansijskih propisa i ocjenu primjene propisa. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdan temelj na osnovu kojega smo iskazali naše mišljenje.
3. Provedenom revizijom nismo stekli uvjerenje da je menadžment efikasno radio, niti je uspostavio pouzdan sustav internih kontrola koji bi osigurao zaštitu imovine i pouzdanost finansijskog izvješćivanja iz razloga što:
  - Nije u predviđenom roku postupio po Statutu i sačinio sva opća akta kojima se uređuje poslovanje Telekomunikacija, a posebno nije izradio Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji HT d.o.o. Mostar, pa se isplata za postojeće uposlene vršila temeljem Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji iz 1994. godine,
  - Nije postupio po propisima o obveznom popisu sredstava i obveza prema izvorima sa stanjem na dan 31.12.2003. godine, odnosno nije formirao Centralnu popisnu komisiju na razini HT d.o.o. Mostar. Također nije donio ni odluku o usvajanju elaborata o popisu,
  - Nije uskladio stanje kupaca za iznos od 376.416,40 KM u TKC Mostar – elektronskoj obradi podataka i finansijskom knjigovodstvu gdje je i izvršena revizija,
  - Nije dosljedno primjenjivao Uredbu o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova, zbog čega je netransparentno utrošen novac za te nabavke.
4. Po našem mišljenju, osim za usklađivanje efekata iz prethodnog stava, finansijska izvješća daju istinit i fer pregled o finansijskom stanju i rezultatima Hrvatskih telekomunikacija d.o.o. Mostar, u svim značajnim segmentima poslovanja na dan 31.12.2003. godine.

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor
Mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA Hrvatskih telekomunikacija d.o.o. Mostar

I UVOD

Riješenjem o upisu u sudski registar broj Tt-971/02 od 03.01.2003. i matičnim registarskim brojem:1-10868 registrirane su Hrvatske telekomunikacije d.o.o. Mostar sa sjedištem u Mostaru, Kneza Branimira bb., koje su nastale transformiranjem «HPT d.o.o. Mostar», na gospodarsko društvo HT d.o.o. Mostar i HP d.o.o. Mostar, temeljem Odluke Vlade FBiH br. V-121/2000. Vlada FBiH je dalje svojom Odlukom V-21/2002 i Odlukom V-571/2002 dala suglasnost na Plan reorganizacije HPT d.o.o. Mostar. Sukladno odredbama ovih odluka; Zakonu o politici direktnih i stranih ulaganja; Zakonu o gospodarskim društvima članak. 382 i potpisanom Sporazumu članova društva od 20.12.2002. godine, osnivači društva su:

- Federacija BiH (domaći ulagač) sa ovlaštenim zastupnikom – Esad Osmanbegović, dipl.iur, Sarajevo,
- Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb (strani ulagač) sa ovlaštenim zastupnikom - Mr. Antun Druško, dipl.oecc., Zagreb,
- Hrvatska pošta d.d. Zagreb (strani ulagač) sa ovlaštenim zastupnikom - Boris Franc, dipl.iur, Zagreb

Iznos upisanog temeljnog kapitala je 174.471.980,72 KM sa pojedinačnim udjelima Društva sa ograničenom odgovornošću kako slijedi:

• Federacija BiH	109.498.615,10 KM ili 62,76%
• Hrvatska telekomunikacije d.d.	52.847.562,96 KM ili 30,29%
• Hrvatska pošta d.d.	12.125.802,66 KM ili 6,95%

Telekomunikacije su registrirane za obavljanje poslova osnovne djelatnosti unutarnjeg telekomunikacijskog prometa u fiksnoj i mobilnoj TK mreži (u 2003. godini nisu obavljani poslovi mobilne TK mreže), za obavljanje djelatnosti javnog međunarodnog telekomunikacijskog prometa i pružanja telekomunikacijskih usluga u fiksnoj i mobilnoj TK mreži, izvoz i uvoz telekomunikacijske opreme i uređaja u fiksnoj mreži itd.

Društvom upravljaju članovi Društva putem Skupštine Društva, Nadzornog odbora i Uprave Društva. Njihova djelatnost i ovlaštenja utvrđeni su Statutom Društva i poslovnica o radu Statutom Društva regulirana su i pitanja: temeljnog kapitala i udjela u Društvu, dioba dobiti i pokriće gubitka, pravo prvokupa, povećanje i smanjenje temeljnog kapitala, kao i ostala prava i obveze članova Društva. Uprava društva je 04.02.2003. godine donijela Odluku Dj.br.:D-523/03 o osnivanju sektora pri Upravi Društva:

- Sektor za gospodarske poslove,
- Sektor za pružanje usluga, marketing i prodaju,
- Sektor za održavanje TK kapaciteta,
- Sektor za poslovni razvoj i izgradnju i
- Sektor za opće pravne i kadrovske poslove.

Sektori su organizirali rad po službama, a ova odluka važi do donošenja Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji Društva. Na razini Društva postoji 6 (šest) telekomunikacijskih centara sa sjedištima u Mostaru, Širokom Brijegu, Čapljini, Livnu, Vitezu i Orašju u daljem tekstu (TKC), koji su svoj rad organizirali kroz odjele (za kabela mreže, nadzor i upravljanje, za prodaju) i Službu za pravne, kadrovske i opće poslove, temeljem Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji iz 1994. godine. Ovaj Pravilnik ima značajna odstupanja u pogledu njegove praktične primjene, jer je po izjavi ovlaštenih osoba prevaziđen, a novi nije usvojen.

Na dan 31.12. 2003. godine Telekomunikacije su imale 1.225 uposlenih djelatnika.

II OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Revizija se provodi prvi put od strane Ureda za reviziju proračuna/budžeta u FBiH, a predmet revizije su bili financijska izvješća Telekomunikacija za 2003. godinu, kao i izvršene financijske transakcije, iskazane u tim izvješćima, te procjena usklađenosti istih sa zakonima i propisima.

Neposredan uvid u dokumentaciju, radi prikupljanja dokaza za iznošenje revizijskog mišljenja, vršen je sa prekidima, u periodu od 07. 01. do 19.03.2004. godine u prostorijama Telekomunikacija i u TKC-u Mostar u nazočnosti ovlaštenih djelatnika Društva.

Ova revizija ne obuhvata reviziju početnih stanja Telekomunikacija i za ta stanja ne iskazujemo svoje mišljenje.

Reviziju financijskih izvješća prije nas izvršili su:

- Deloitte & Touche za 2002. godinu, a Nadzorni odbor je razmatrao Informaciju o neovisnom revizijskom mišljenju i financijskom izvješću;
- Specijalni revizor (OHR) u 2003. godini za period 2000-2002. godine, a Nadzorni odbor je razmatro pomenuto izvješće;
- I izvršen je izbor revizijske kuće «KPMG» d.o.o. Sarajevo koja će vršiti reviziju poslovanja Telekomunikacija u narednom periodu.

III CILJ REVIZIJE

Cilj revizije je da se (na osnovu izvršenog uvida, u organizovani sustav internih kontrola menadžmenta nad ostvarenim prihodima, rashodima, bilanci stanja i gotovinskom tijeku za 2003. godinu u revidiranim dijelovima Telekomunikacija Izvršne direkcije i TKC Mostar) omogući:

- izražavanje mišljenja o tome da li su financijska izvješća pripremljena sukladno zakonskim propisima, da li su isti točno, realno i objektivno iskazani, da li su provedene sve potrebne procedure oko trošenja sredstava Društva, kao i da li su vlasnici udjela o svemu pravovremeno izvješćeni,
- ocjena računovodstvenog sustava, poduzetih mjera za fakturiranje izvršenih usluga, naplatu potraživanja, izvršene nabavke putem tendera, uzete kredite, evidenciju dobivenih donacija, ocjenu sistema internih kontrola, načina njihovog uspostavljanja i funkcioniranja, i njihovu osposobljenost za zaštitu imovine, otkrivanje značajnog pogrešnog prikazivanja u financijskim izvješćima,
- davanje preporuka za dalji rad, sa posebnim naglaskom na što efikasniju i ekonomičniju zaštitu imovine i trošenja sredstava, kao i stvaranje podloge za uvođenje, primjenu i efikasan rad sustava internih kontrola.

IV NALAZI I PREPORUKE

A Upravljanje i rukovođenje

Provedenom revizijom utvrdili smo da postojeći način upravljanja i rukovođenja nije efikasan i da nedaje potpunu sigurnost u zaštiti imovine Telekomunikacija i realnost u financijskom izvješćivanju, što potvrđujemo slijedećim nalazima:

- **Vlada FBiH** je donijela Odluku o transformaciji HPT d.o.o. Mostar 25.05.2000. godine sa utvrđenim rokom za izradu Plana reorganizacije poduzeća sukladno poglavlju VIII Zakona o gospodarskim društvima i rokom za upis novonastalih gospodarskih društava u sudski registar, uz obavezan nadzor Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Revizijom je utvrđeno da ova Odluka nije u predviđenom roku ispoštovana. Plan reorganizacije je donesen 21.12.2001. godine prema kojem se HPT d.o.o. Mostar trebao podijeliti na dva gospodarska društva, što nije učinjeno ni do kraja 2002. godine, mada su se poslovne knjige za HP d.o.o. i HT d.o.o. vodile odvojeno u 2002. godini. Dana 15.11.2002. godine Vlada FBiH donijela je Odluku o dopuni Odluke o davanju suglasnosti na Plan reorganizacije HPT d.o.o. Mostar, nakon čega je održana Osnivačka skupština Društva, usvojen Statut, imenovan Nadzorni odbor, donešena Odluka o upisu u sudski registar i izvršena registracija 03.01.2003. godine. Financijska izvješća HPT d.o.o. Mostar za 2002. godinu

sačinjena su kao zbroj odvojenih poslovnih knjiga TH d.o.o. i HP d.o.o. sa djelomično neusuglašenim međuodnosima, čija vrijednost iznosi 509.637,71 KM. Prema tako sačinjenim financijskim izvješćima HPT d.o.o. Mostar za 2002. godinu izvršena je promjena u kapitalu, temeljem rasporeda dobiti za dio dobiti koji pripada HT d.o.o. Mostar, sukladno Planu reorganizacije iako međuodnosi nisu usuglašeni.

- **Uprava Društva** tijekom revidirane godine nije poduzela neophodne mjere za potpunu realizaciju Plana diobe, kako je to Principima podjele iz 2001. godine predviđeno. Što znači da nije ispoštovan Plan reorganizacije (točke 4.3. i 4.8.) prema kojima je, između ostalog, trebalo pripremiti početna financijska stanja i revizirana financijska izvješća na dan razdvajanja. Tijekom 2003. godine usvojeni su: Pravilnik o ustroju i radu interne kontrole; Pravilnik o radu; poslovnicima o radu organa Telekomunikacija; Pravilnik o postupku i načinu rješavanja prigovora pretplatnika na račun telekomunikacijskih usluga. Do okončanja ove revizije menadžment Telekomunikacija nije donio i usvojio Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova, niti Pravilnik o plaćama što je moglo imati odraza na financijske transakcije i ukupno učinjene troškove, jer nije utvrđen potreban broj uposlenika. Sva ostala akta koja se koriste su akta HPT d.o.o. Mostar iz ranijeg perioda. Uprava Društva osim, Napatka o izuzimanju materijala za investicijske objekte iz 2002. godine, Odluke o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenika inovirane u 2003. godini i Napatka o radu blagajne iz 2003. godine, druga pisana pravila, odnosno procedure nije donijela.
- **Nadzorni odbor** je razmatrao, Odluku Vlade FBiH o mjerama ograničenja operativnih troškova poslovanja i bruto primanja uposlenih u javnim poduzećima i gospodarskim društvima, i zauzeo stajalište po kojemu nisu u mogućnosti operativno provesti zaduženje Vlade FBiH i da ova Odluka nije dostavljena i ostalim vlasnicima udjela HP d.d. Zagreb i HT d.d. Zagreb, pa isti nisu imali stajalište, niti su se mogli izjasniti u svezi pomenute Odluke. Posebno se ističe sedma sjednica Nadzornog odbora koja je prekinuta 28.10. i nastavljena 03. 12. 2003. godine čiji rad nije bio sukladan Poslovniku o radu Nadzornog odbora. U ovom periodu je nastala prepiska između predsjednika Nadzornog odbora i ministra Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i predsjednika Uprave HP d.d. Zagreb i HT d.d. Zagreb. Dopisima stranih ulagača kao i nadležnog ministarstva jasno se daje na znanje da se odluke sa zadnje sjednice smatraju nevažećim. Donešene odluke nisu realizirane u 2003. godini.
- **Skupština Društva** se sastajala po potrebi. Izvršila je izmjenu dijela Nadzornog odbora ispred državnog kapitala po Odluci Vlade FBiH Broj: 01-27-1072/03 čime je i izvršen opoziv ranije imenovanog predsjednika i članova Nadzornog odbora. Nije prihvaćena Odluka Vlade FBiH prema kojoj se dio dobiti za 2002. godinu u visini od 1.000.000 KM trebao uplatiti na račun budžeta FBiH. Odluka je odbijena uz obrazloženje da je suprotna člancima 9. i 10. Statuta Društva, te da je HT d.o.o. Mostar već donio Odluku o rasporedu dobiti za 2002. godinu. Predloženo je da se Nadzornom odboru sačini i dostavi izvješće o ovome uz napomenu da bi dioba dobiti mogla biti predmetom odlučivanja i raspodjele za 2003. godinu.
- **Uz financijska izvješća za 2003. godinu** nisu priložene računovodstvene politike i zabilješke, a isti su prihvaćeni.

PREPORUKE:

- **Obzirom na način na koji su sačinjena financijska izvješća za 2002. godinu preporučujemo da se izvrše usuglašenja međuodnosa iskazanih u poslovnim knjigama HT d.o.o. i HP d.o.o. u početnim stanjima po diobnoj bilanci,**
- **Skupština Društva, Nadzorni odbor i Uprava Društva svoj rad treba da organiziraju i vrše sukladno poslovnicima o radu i Statutu Društva, uz poštivanje i drugih propisa koji zahtijevaju pravovremeno donošenje određenih odluka potrebnih za pravilnu izradu financijskih izvješća,**
- **Vlasnici udjela kapitala, ukoliko žele mijenjati način rasporeda dobiti, potrebno je da izvrše izmjene i dopune Statuta i usklade ih sa pozitivnim zakonskim propisima koji reguliraju tu oblast,**

- **Prezentaciju finansijskih izvješća vršiti sukladno FBiH računovodstvenom standardu 1,**
- **U što kraćem roku donijeti sva potrebna opća akta Društva, pravila i procedure kojih će se pridržavati svi uposleni.**

B Sustav upravljanja prihodima i rashodima

1 Revizija prihoda:

Ukupno ostvaren prihod u 2003. godini iznosio je 116.823.720,46 KM ili 97,41% u odnosu na plan, a odnosi se na:

- Vrijednost prodatih proizvoda i usluga 107.288.086,50 KM
- Prihode od kamata i tečajnih razlika 880.635,96 KM
- Ostali prihodi 8.654.998,00 KM

Ispitivanja kod prihoda bila su usmjerena na provjere sustava rada vezanog za potpunost fakturiranja pruženih usluga, kao i na pouzdanost kontrolnih postupaka uspostavljenih od strane menadžmenta, koji bi obezbijedili visoku sigurnost da su sve pružene usluge pod kontrolom.

Utvdili smo da:

- Postavljeni sustav internih kontrola nije obezbijedio relevantne dokaze (mjesečna usuglašenja) kojima bi se moglo potvrditi da su sve izvršene usluge i fakturirane.
- Usluge potrošnje službenih telefona nisu knjigovodstveno evidentirane niti je na neki drugi način obezbijedena evidencija ovih utrošaka. Menadžment nije donio svoje politike o načinu iskazivanja potrošnje službenih telefona, kojim bi ostvario punu kontrolu nad ovom potrošnjom.

PREPORUKE:

- **Menadžment treba osigurati pravovremeno i cjelovito fakturiranje izvršenih usluga i utrošenih impulsa,**
- **Za potrošnju službenih telefona menadžment treba da donese adekvatne politike, koje će obezbijediti puni nadzor nad ovom potrošnjom.**

2. Revizija rashoda

Ukupno ostvareni rashodi u 2003. godini iznose 110.096.193 KM ili 96,34% u odnosu na plan. Najviši rashodi odnose se na:

- Plaće i naknade uposlenih 24.343.445 KM
- Amortizaciju 17.648.247 KM
- Troškove usluga 11.322.878 KM
- Troškove usluga međunarodnog TK prometa 24.621.381 KM
- Ostale rashode 24.247.986 KM

Plaće i naknade troškova uposlenih

Izdaci za plaće i naknade uposlenim iznose 24.343.445,00 KM. Revizijom je utvrđeno da se:

- Obračun i isplata plaća vrši na osnovu sistematizacije i organizacije HPT d.o.o. Mostar iz 1994. godine, Pravilnika o plaćama iz tog perioda i utvrđene vrijednosti boda od strane HPT-a iz 2001. godine, jer do završetka ove revizije, nije usvojena sistematizacija i organizacija poslova Telekomunikacija, niti Pravilnik o plaćama.. Prosječan broj uposlenih na bazi ukalkuliranih sati rada je 1224. Prosječna isplaćena bruto plaća iznosi 1.357 KM.
- Obračun i isplata bolovanja preko 42 dana vrši se u 100% iznosu i ne podnosi se zahtjev Zavodu za zdravstveno osiguranje radi refundiranja.

- Kod naknada uposlenih izvršena je isplata za Božić u vidu poklon bona u visini od 290 KM po djelatniku čija je isplata izvršena bez obračunatog poreza, što nije sukladno Zakonu o porezu na plaću.
- Uvidom u personalnu evidenciju, a temeljem uzorka konstatirano je da sa svim uposlenicima nije sklopljen ugovor o radu, da većina uposlenika radi temeljem rješenja izdatih od strane HPT-a d.o.o. Mostar.
- Matična evidencija uposlenih se ne vodi kronološki.

PREPORUKE:

- **Sukladno Zakonu o radu i Kolektivnom ugovoru potrebno je sa svim uposlenicima sklopiti ugovore o radu,**
- **Ažurirati personalnu evidenciju i matičnu evidenciju voditi kronološki,**
- **U što kraćem roku sačiniti i usvojiti Pravilnik o organizaciji poslova, Pravilnik o plaćama i na temelju istih vršiti obračun i isplatu plaća uposlenicima,**
- **U slučajevima jednokratnih isplata svim uposlenicima vršiti obračun pripadajućih poreza i doprinosa sukladno Zakonu o porezu na plaću.**

Amortizacija

Obračun amortizacije stalnih sredstava vrši se primjenom linearne metode, a u uporabi su sljedeće amortizacijske stope za navedene grupe stalnih sredstava:

Amortizacijska stopa

• Građevinski objekti	1,80 - 5%
• Oprema	7 - 16,60%
• Vozila u leasingu	33,33%
• donacija (materijal)	

Obračun amortizacije na objekte se vrši u momentu stavljanja istih u uporabu kako je to zakonskim propisima predviđeno. Amortizacija za nabavljena vozila na leasing nije sukladna amortizacionim stopama koje su korištene za ovu vrstu stalnih sredstava u Telekomunikacijama. Prema ugovoru o leasingu predmet leasinga nakon isteka ugovora (tri godine) prelazi u vlasništvo zakupoprimca.

Troškovi usluga

Najznačajniji troškovi su: usluge održavanja, zakupnine, troškovi osiguranja, naknade djelatnicima i stanovništvu, ptt troškovi, troškovi reprezentacije i ostali troškovi poslovanja. Za usluge tekućeg održavanja građevinskih objekata i vozila u vrijednosti od 627.601,42 KM nije vršen odabir najpovoljnijeg ponuđača, a za usluge tekućeg održavanja telekomunikacijske i internet opreme i mreža jeste. Za navedene izdatke u iznosu od 627.601,42 KM nemožemo potvrditi transparentnost trošenja ovih sredstava. U prvom polugodu nije vršen izbor najpovoljnijeg ponuđača za nabavku materijala za čišćenje i ostalih materijalnih troškova u administraciji.

Na naknade članovima Upravnog i Nadzornog odbora u momentu neto isplata, nisu plaćeni svi ukalkulirani porezi. Na neke već isplaćene naknade djelatnicima porez je plaćen u tijeku revizije, nakon što je tim za reviziju ukazao na propuste. Također, ističemo da sa stajališta Zakona o porezu na plaću Telekomunikacije treba da razlikuju Ugovor o privremenim i povremenim poslovima od Ugovora o djelu i sukladno tomu sačinjavaju ugovore i plaćaju propisani porez i doprinose.

Troškovi zakupnina nastali su temeljem zaključenih ugovora uz konstataciju da se plaćanje po nekim ugovorima vršilo unaprijed (Ugovor br. D-231/03 od 23.01.2003.) i ako su ugovorom predviđena mjesečna plaćanja. Zakupnina međumjesnih vodova sa BH telekomom, linkova za internet vodove međunarodni promet i ostali zakup terminalne opreme su izdaci koji nastaju temeljem sklopljenih ugovora i evidentiraju se kao trošak zakupa.

Troškovi osiguranja imovine i osoba (889.515 KM) nastali su temeljem ranije sklopljenog Sporazuma o višegodišnjem osiguranju (Ugovor br. I-001/02 od 01.01.2002. godine) što nije bio predmet revizije.

U troškove reprezentacije uključeni su troškovi vlastitog restorana, kao i troškovi business kartca koji se evidentiraju temeljem izvoda banke čiji prilog je obavijest o učinjenim troškovima. Članovi Uprave, sukladno Ugovoru o radu, imaju pravo na korištenje business kartice za čiju će kontrolu po Ugovoru biti određena posebna osoba. Na uzetom uzorku nije utvrđeno da je izvršena bilo kakva kontrola ovih izdataka.

Troškovi PTT čine naknade HP d.o.o. za usluge distribucije i naplate telefonskih i internet računa temeljem sklopljenog ugovora.

Ostali troškovi poslovanja predstavljaju izdatke učinjene za konzultantske, marketinške i softverske usluge, izdaci za izradu elaborata, usluge vođenja poslovnih knjiga, savjetničke usluge i sudske troškove. Većina ovih troškova nastala je temeljem sklopljenih ugovora među kojim je i Ugovor za izradu elaborata o održavanju voznog parka koji je sklopljen 24.01.03. godine na temelju elaborata koji je sačinjen u prethodnoj godini.

PREPORUKA:

- **Za usluge tekućeg održavanja građevinskih objekata i vozila vršiti izbor najpovoljnijeg ponuđača, čime se obezbjeđuje transparentnost trošenja novca.**
- **Troškove zakupa plaćati sukladno sklopljenom ugovoru i vršiti kontrolu troškova business kartica sukladno ugovorima o radu i sačiniti pravila trošenja.**
- **Dosljedno primjenjivati Zakon o plaćama posebno u dijelu obračuna i plaćanja poreza na naknade.**

Troškovi usluga međunarodnog TK prometa

Ovi troškovi nastaju u redovnom međunarodnom prometu. Nastaju nakon mjesečnih očitovanja utrošenih impulsa od strane ovlaštenih osoba, izvršenih i upućenih obračuna u zemlju sa kojom je promet nastao. Ukoliko se pojave eventualne razlike vrši se uparivanje očitanih veličina, usuglašenja i sačinjavaju konačni obračuni. Usklađivanje se vrši kvartalno i vremenski unazad dva kvartala. Na ovoj poziciji izdataka nalaze se stvarni usuglašeni izdaci za prva dva kvartala kalendarske godine i procijenjeni izdaci za druga dva kvartala čije je usuglašenje u tijeku. U ovim izdacima nalaze se i vlastiti izdaci Telekomunikacija učinjeni u međunarodnom prometu.

PREPORUKA:

- **Potrebno je obezbijediti puni nadzor nad stvaranjem ovih troškova uz poduzimanje potrebnih mjera sigurnosti i zaštite mjerača impulsa i obezbijediti adekvatnu evidenciju i kontrolu trošenja impulsa koje ostvare Telekomunikacije za vlastite potrebe u međunarodnom prometu.**

Ostali rashodi

Ovi rashodi iskazani su u iznosu od 24.247.986 KM, a odnose se na: neamortiziranu vrijednost rashodovanih stalnih materijalnih sredstava; vrijednosno usklađivanje kratkoročnih poraživanja i troškove sufinansiranja HP d.o.o. Mostar i naknadno utvrđene rashode iz prethodnih godina; pomoć umirovljenicima i donacije po odlukama Nadzornog odbora i Uprave Društva.

Izdaci od otpisa rashodovanih stalnih sredstava predstavljaju neamortiziranu vrijednost sredstava otpisanih temeljem elaborata o popisu (TKC-a) bez zapisnika o fizičkom uništenju sredstava.

Izdatak vrijednosno usklađivanje kratkoročnih potraživanja (5.564.231 KM), po izjavi ovlaštene osobe, a također, i uvidom u raspoloživu dokumentaciju, je otpis nenaplaćenih potraživanja starijih od devedest dana bez utuženja.

Troškovi sufinansiranja HP d.o.o. Mostar (16.894.548 KM) su izdaci učinjeni temeljem Odluke o podjeli HPT d.o.o. Mostar i Principa za podjelu sredstava, obveza i potraživanja. Troškovi sufinansiranja nisu evidentirani mjesečno kako je Principima podjele predviđeno, nego po periodičnom obračunu i kvartalno.

Naknadno utvrđeni rashodi iz prethodnih godina (1.112.610,33 KM) čine najvećim dijelom izdatak na ime očekivanog Zapisnika Poreske inspekcije o izvršenoj kontroli za period 09/99 do 12/02. Na ovom izdatku

evidentirana je ranije učinjena isplata (bila evidentirana na avansima) na ime rješavanja stambene problematike po dopisu Općine Mostar Jugozapad iz 1998. godine.

Isplata donacija je vršena temeljem odluka Nadzornog odbora najvećim dijelom za šport i podržavanje raznih kulturnih manifestacija i jednokratna pomoć umirovljenicima što nije sukladno Zakonu o donacijama FBiH.

PREPORUKE:

- **Otpis neamortizirane vrijednosti stalnih sredstava vršiti temeljem Odluke o otpisu i zapisnika o fizičkom uništenju,**
- **Potrebno je da se vrijednosno usklađivanje kratkoročnih potraživanja vrši sukladno postojećim zakonskim propisima (Zakon o obligacijskim odnosima) i da menadžment donese adekvatne politike i procjene iz ove oblasti.**

3. Financijski rezultat

Nadzorni odbor je na prvoj sjednici u 2004. godini donio Odluku Dj.br.NO-1-1-3/03 od 23.03.2004. godine o usvajanju Izvješća o poslovanju Telekomunikacija za 2003. godinu. Utvrđen je financijski rezultat u visini od 6.727.526,00 KM prije oporezivanja i nakon obračuna svih poreza neto dobit je 6.140.087,00 KM raspoređena sukladno članku 10. Statuta tako da 90% ili 5.526.078,57 KM vlasnici ulažu u povećanje kapitala Društva, a 10% ili 614.008,75 KM vlasnici će podijeliti sukladno vlasničkoj strukturi. Konačnu odluku o raspedu neto dobiti za 2003. godinu treba da donese Skupština Društva.

C Stanje imovine potraživanja i obveza

1. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana u iznosu od 18.175.797 KM, sastoje se od: nenaplaćenih potraživanja po osnovu izvršenih usluga telekomunikacija; ostalih potraživanja i kratkoročnih razgraničenja. U okviru kratkoročnih potraživanja ima kupaca čija su nenaplaćena potraživanja značajna, a koriste i dalje usluge Telekomunikacija. Ističe se da se u okviru ovih potraživanja nalaze i potraživanja kupaca sa kojima su sklopljeni ugovori o obročnim uplata ranije stvorenih obveza (klinička bolnica, Pincom). Također, u TKC-u Mostar, gdje je obavljena revizija, nije izvršeno usuglašenje evidencije kupaca u elektronskoj obradi podataka sa financijskom evidencijom tako da se sa sigurnošću nemože utvrditi ukupna vrijednost potraživanja. Neusuglašena vrijednost iznosi 376.416,40 KM. Pregledom liste opomena za nenaplaćena potraživanja evidentna su i potraživanja od fizičkih osoba za duži vremenski period.

U okviru nenaplaćenih potraživanja evidentirana su i potraživanja po osnovu nerealizirane kompenzacije sa Federalnim ministarstvom obrane, potraživanja od Hercegovačke banke za glavni račun podračune i neobrađene izvode od 04. i 05. 04. 2001. godine, kada je došlo do prekida rada Hercegovačke banke.

Iznos sredstava nerealizirane kompenzacije predstavlja zapravo nepravilno knjižen prijedlog kompenzacije koji nije realiziran (razlika po kompenzaciji nije uplaćena).

U okviru kratkoročnih ragraničenja evidentirani su ukalkulirani troškovi HP d.o.o. Mostar po diobi i početno stanje evidentirano kao razlika neusuglašanih međudnosa HT d.o.o. i HP d.o.o. tijekom 2002. godine, obračunati nefakturirani prihodi po međunarodnom telekomunikacijskom prometu, obveza po zapisniku porezne uprave.

PREPORUKA:

- **Potrebno je iskoristiti sve mogućnosti za naplatu nenaplaćenih potraživanja i osigurati evidenciju i kontrolu ukupnih utrošaka impulsa.**

2. Stalna sredstva

Temeljem bilance stanja i izvršenog uvida u način evidentiranja investicijskih ulaganja, nabavke stalnih sredstava i nabavke sredstava za investicijska ulaganja u stalna sredstva i uvida u Elaborate o popisu (izvršnih direkcija Uprave društva i TKC-a Mostar) konstatirano je da je:

- Ukupno povećanje stalnih sredstava u 2003. godini 21.242.820 KM i smanjenje 4.809.290 KM,
- Najveće ulaganje putem investicija vršeno u zgrade, mreže, centrale i prenosne puteve (tijekom 2003. godine uloženo je 11.592.420 KM, a aktivirano je 16.153.961 KM),
- Smanjenje stalnih sredstava u ukupnoj nabavnoj vrijednosti od 4.809.290,62 KM predstavlja jednim dijelom isknjižavanje stalnih sredstava po popisima i prijedlozima komisija za popis na dan 31.12.2003. godine TKC-a, a drugi dio se odnosi na kretanje sredstava iz jednog TKC-a u drugi ili direkcije temeljem odluka o prijenosu,
- Materijalna sredstva stavljena izvan uporabe u predhodnoj godini su aktivirana u TKC-a,
- Avansna uplata za nabavku centrale u novoj zgradi uprave izvršena tijekom 2000. godine, a prema dokumentaciji skladišta (prijemni list je ispostavljen 06.01.03. godine) i razduženje avansne isplate je izvršeno 31.12.03. godine,
- Dodijeljeni krediti uposlenicima su vršeni u ranijem periodu iz vlastitih sredstava na rokove od 20 godina uz kamatnu stopu 2% godišnje,
- Da prema Izvještaju Centralne popisne komisije Uprave društva za izvršne direkcije nije usuglašeno stvarno stanje sa knjigovodstvenim, obzirom da Centralna komisija za popis u izvršnim direkcijama nije prihvatila pojedinačne prijedloge komisija za popis a u svezi otpisa stalnih sredstava koja koriste izvršne direkcije. Knjigovodstveno je evidentirana promjena na sredstvima.,
- TKC-i su, na temelju Uprave društva Dj.br.:D-6200/03 od 29. listopada 2003. godine, obrazovali komisije za popis i na osnovu prijedloga komisija izvršili odgovarajuća evidentiranja bez usvojenih odluka koje su trebale da se donesu na razini Telekomunikacija,
- Kolaudacija investicija u tijeku vršena je djelomično bez kompletne dokumentacije koja potvrđuje vrijednost objekta posebno vrijednosti utrošenog vlastitog materijala.

PREPORUKE:

- **Potrebno je, najmanje jednom godišnje, sukladno Zakonu o računovodstvu i internim aktom Društva, formirati centralnu komisiju za popis sredstava i izvora sredstava na razini Društva, koja će izvršiti pravilan popis, sačiniti elaborat o popisu i predložiti ga Skupštini Društva na usvajanje. Takvim postupkom jedino će se zaštititi imovina od gubitaka**
- **Blagovremeno evidentirati promjene na avansnim uplatama.**

3. Zalihe

Nabavka materijala se vrši po nabavim cijenama uključujući troškove dovođenja zaliha na postojeću lokaciju, a potrošnja materijala po prosječnim cijenama. Prilikom revizije zaliha materijala utvrđeno je da popisne liste za popis u 2003. godine sadrže podatke koji prema pravilima popisa nisu dozvoljeni. U skladištu postoji materijal koji se već duže vrijeme ne koristi, kao i materijal zaprimljen u skladište uz povratnice sa investicija koji se u većini slučajeva više ne upotrebljava.

PREPORUKE:

- **Potrebno je formirati stručnu komisiju koja će utvrditi stvarne vrijednosti i upotrebljivost pojedinih vrsta materijala i predložiti adekvatna rješenja za konstatirana stanja.**
- **Prije izvođenja radova po projektima preispitati stvarne potrebe materijala posebno u slučajevima gdje se ugrađuju materijali većih vrijednosti.**

4. Dugoročne i kratkoročne obveze

Revizijom je konstatirano da se dugoročne obveze odnose na dobivene financijske i robne kredite dobivene od banaka i inozemnih poslovnih subjekata u ukupnoj vrijednosti od 27.554.226,00 KM na dan 31.12.2003. godine. Svi krediti osim jednog su uzeti u ranijem periodu a obveze po ovim kreditima se redovno izmiruju tijekom godine. Utvrđeno je da su vraćena dva kredita ukupne vrijednosti 5.664.136,40 KM, da su za ove kredite založeni građevinski objekti HPT-a d.o.o. i da nije izvršen prenos prava na novoformirana društva. Na obvezu po kreditnom zaduženju od 4.000.000,00 koji su HT d.o.o. u cjelosti vratile nije skinut zalog stoga što dio kredita koji je iskoristio HP d.o.o. Mostar, nije vratio. Za drugi kredit upućen je zahtjev za brisanje tereta u zemljišnim knjigama. Robni krediti čija otplata počinje 2013. i 2014. godine još nisu u cijelosti završeni pa se zatečena stanja ne mogu smatrati konačnim.

U koviru dugoročnih obveza evidentirane su donacije materijala, opreme, donacije urađenih mreža mjesnih zajednica, čija se vrijedost umanjuje proporcionalno obračunu amortizacije.

Najveće obveze prema dobavljačima čine obveze za pružene usluge u inozemstvu, čije usklađivanje traje duže. Za izmirenje obveza ove vrste uz suglasnost Nadzornog odbora uzet je kredit.

PREPORUKE:

- Na osnovu relevantne dokumentacije potrebno je izvršiti knjigovodstveno evidentiranje dugoročnih robnih kredita.
- Evidentiranje donacija vršiti temeljem adekvatne dokumentacije,
- Potrebno je da se kratkoročne obveze izmiruju iz tekućeg priliva, a ne iz kredita.

5. Sudski sporovi

Prema podacima Izvršne direkcije za opće, pravne i kadrovske poslove ukupan iznos nenaplaćenih potraživanja po tužbama, opomenama i ugovorima o obročnim otplatama je 2.528.020,42 KM. Obveza Telekomunikacija da solidarno sa HP d.o.o. Mostar snose troškove po presudi na iznos od 653.030,03 KM – glavnica sa pripadajućom kamatom i 107.094,25 KM – troškovi postupka sa kamatom.

PREPORUKE:

- Prema visini duga i zakonskom uređenju potrebno je značajno uložiti napor u cilju postizanja što veće naplate utuženih potraživanja.

6. Izvori sredstava

Izvori sredstava u bilanci stanja iskazuju strukturu vlasničkih udjela kapitala uključujući i raspored dobiti ostvarene u 2002. godini, kao i neraspoređenu dobit za 2003. godinu u vrijednosti od 6.140.087,32 KM. I ako predmet revizije nisu početna stanja ističemo da je u ranijem periodu (po Sporazumu iz svibnja 1996. godine) odobreno 6,94% vrijednosti tadašnje HPT d.o.o. Mostar, HPT-u Zagreb Hrvatska, u zamjenu za konverziju dijela obveza iz poslovanja, čime se procentualno učešće Vlade FBiH kao većinskog vlasnika počelo smanjivati.

D Postupanje sukaldno Uredbi o javnim nabavkama

Revizijom nabavke roba i vršenja usluga za tekuće izdatke, ulaganja u investicije u tijeku, nabavku investicijske opreme, nabavku stalnih sredstava utvrđeno je da se Uredba o nabavci roba i vršenju usluga nije primjenjivala tijekom cijele godine. Predmet revizije bili su slijedeći tenderi: Telekomunikacijska oprema (432.529,50 KM), Projekcija i geodetsko snimanje svjetlovodnih procesa na području Telekomunikacija (990.000 KM), Nabavka ISDN mrežne završne opreme (113.120 KM), Nabava kablenskog pribora, cijevi i zdenaca (620.864 KM), Proširenje i nadogradnja ATC mreže Žepče i Kiseljak (112.409,72 EUR), Nabava lož ulja i goriva, Nabavka kancelarijskog materijala i materijala za higijenu (136.450,33 KM) i KRON-skrb o korisniku dio (316.512,98 KM) i kupovina auta 30 auta na leasing (958.132 KM). Revizijom ovih uzoraka utvrđeno je da se nabavka vrši na slijedeći način:

- odlukom Uprave društva forimiraju se povjerenstva za realizaciju tendera koja izvrše sve procedure oko izbora najpovoljnijeg ponuđača,
- konačnu odluku o izboru donosi Uprava društva i to ne u formi odluke nego potvrđuje izvješće komisije,
- realizovani tenderi se nalaze kod predsjedika povjerenstava na različitim mjestima,
- da je za kupovinu auta na leasing putem tendera izabran najpovoljniji ponuđač, a način plaćanja nije,
- na nekim tenderima povjerenstva, nakon otvaranja, ponuda nisu u cijelosti postupala sukladno članku 31 Uredbe, jer u Zapisniku nije upisano obrazloženje zbog čega su ponude neispravne i nepotpune,
- na jednom broju raspisanih tendera ponuditelji su ulagali prigovore na izvršeni izbor ponuđača, a na osnovu datih odgovora od strane direktora društva ili ministra financija FBiH, žalbe su proglašavane neosnovanim,
- u jednom uzorku-tenderu ponuđači nisu dostavili potvrdu porezne uprave o neizmirenim obvezama što se naknadno tražilo od ponuđača. Jedan dio ponuđača je dostavio traženu potvrdu a jedan ne. Ta pojava nije u zapisniku evidentirana.

PREPORUKA:

- **Dosljedno primjenjivati Uredbu o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova i obezbijediti transparentnost u trošenju novca.**

E Ostali bitni nalazi (IT sistem)

U IT okruženju HT d.o.o. Mostar izvode se dvije složene aplikacije: PIS-računovodstveno knjigovodstvena i KRON- sustav za brigu o korisniku (evidencija, obračun i naplata izvršenih usluga fiksne telefonije) i nekoliko manjih aplikacija (plaće, skladišno poslovanje, materijalno knjigovodstvo). Utvrđeno je da je sustav KRON uveden u drugom polугоду 2003. godine i da još uvijek nije u potpunosti implementiran.

Prema izjavi ovlaštene osobe poslove podrške IT sustavu obavlja 18 uposlenika raspoređenih u različitim organizacijskim jedinicama Telekomunikacija Mostar, a u tijeku je reorganizacija Telekomunikacija kojom bi se trebala ustrojiti organizacijska jedinica IT podrške kao i sistematizacija i analitička procjena radnih mjesta. Bitno je istaći da nije izvršeno on-line povezivanje PIS aplikacije u TKC-a sa knjigovodstvom u Izvršnoj direkciji. Promet iz glavnih knjiga TKC-a unosi se mehanički u glavnu knjigu Telekomunikacija i to polugodišnje, devetomjesečno i godišnje, te se na bazi tako formirane glavne knjige sačinjavaju financijska izvješća za Telekomunikacije kao cjelinu.

Također, ističemo da je fizičko osiguranje hardvera na zadovoljavajućoj razini. Međutim, ne može se sa sigurnošću tvrditi postojanje kontrole pristupa svim računalima putem lozinki. **Preporuča se uvezivanje u mrežu sa mrežom PIS-a u Izvršnoj direkciji, te neophodna izrada sigurnosnih politika.**

V ZAKLJUČAK

Nakon izvršene revizije konstatira se da je potrebno da menadžment Telekomunikacija, u što kraćem roku, poduzme adekvatne mjere na uspostavljanju pouzdanog sustava internih kontrola, koje će obezbijediti dosljednu primjenu svih propisa a time i adekvatnu zaštitu imovine.

Tijekom revizije, moglo se zaključiti da je nedostatak akta o organizaciji i sistematizaciji utjecao na nedefiniranu podjelu nadležnosti između TKC-a i izvršnih direkcija što se posebno osjetilo kod prelaska na novi način vođena kupaca kreditiranih usluga - KRON sustav, obveznog popisa sredstava sukladno Zakonu o računovodstvu i internim aktom Društva itd.

Na svim razinama i u svim segmentima poslovanja potrebno je izvršiti usklađivanje i knjigovodstvena stanja uporediti sa stvarnim stanjem.

Učinjeni propusti evidentirani u nalazima ovog izvješća sigurno su imali značajan odraz na ukupno poslovanje Telekomunikacija.

U izvješću su date preporuke za poboljšanje rada Telekomunikacija čija se implementacija očekuje. Implementacija datih preporuka će biti predmet naše revizije.

U tijeku 2003. godine u Telekomunikacijama je bilo više revizija što je oduzimalo radno vrijeme mnogim uposlenim i stvorilo značajne troškove na različitim razinama, a nije utjecalo na poboljšanje stanja. Biće potrebno da Skupština Društva, a i Vlada FBiH poduzmu aktivnosti na zakonskom propisu koji regulira rad ovih institucija.

KOMENTAR:

U ostavljenom roku Uprava društva se očitovala uz konstataciju da sve navedene primjedbe iz izvješća prihvata i poduzima konkretne mjere.

Viši revizor

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Tim za reviziju

Nusreta Hadžimustafić, dipl. oec.

Jadranka Novak, dipl. oec.

RAČUN DOBITI I GUBITKA¹
ZA GODINE KOJE SU ZAVRŠILE NA DAN 31.12.2003. i 31.12.2002.

OPIS	31.12.2003. KM	31.12.2002. KM
PRIHODI		
Realizacija usluga	107.288.086	114.727.490
Ostali prihodi	9.535.634	8.469.864
Ukupno prihodi	116.823.720	123.197.354
RASHODI		
Plaće i naknade	24.343.445	
Amortizacija	17.648.247	
Rashodi od financiranja	2.626.058	
Ostali rashodi	65.478.443	
Ukupno rashod	110.096.193	120.015.733
DOBIT PRIJE POREZA	6.727.526	3.181.621
POREZ NA DOBIT	587.439	682.471
NETO DOBIT	6.140.087	2.499.151

¹ Podaci za 2002. godinu odnose se na HPT d.o.o. Mostar i nisu uporedivi sa podacima iz 2003. godine

BILANCA STANJA²
NA DAN 31.12.2003. i 31.12.2002.

OPIS	31.12.2003. KM	31.12.2002. KM
STALNA SREDSTVA		
Nematerijalna sredstva	2.801.626	3.804.051
Građevinski objekti i oprema	187.635.252	202.150.847
Ostala materijalna sredstva	13.812.169	24.351.701
Financijska sredstva	538.843	1.143.288
Ukupno	204.787.890	231.449.887
TEKUĆA SREDSTVA		
Zalihe	7.328.965	9.000.419
Potraživanja od kupaca	13.274.907	14.394.555
Ostala potraživanja, depozit	19.993	687.429
Kratkoročna razgraničenja	4.880.897	3.687.829
Gotovina i ekvivalenti gotovine	1.802.463	1.133.758
Ukupno		27.307.225
KAPITAL		
Upisani kapital	176.723.216	193.685.591
Akumulirani dobitak	6.140.087	2.499.151
Ukupno	182.863.303	196.184.742
OBVEZE		
Dugoročne obveze za kredite	20.435.303	25.803.260
Ostale dugoročne obveze	511.820	-
Dugoročna razgraničenja	7.567.619	8.538.881
Kratkoročne obveze za kredite	7.460.541	7.441.275
Obeze prema dobavljačima	9.523.057	16.399.051
Ostale kratkoročne obveze	2.013.160	2.247.242
Kratkoročna razgraničenja	1.720.312	3.739.426
Ukupno	49.231.812	64.169.135

²Podaci za 2002. godinu odnose se na HPT d.o.o. Mostar i nisu uporedivi sa podacima iz 2003. godine

**IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA
ZA GODINE KOJE SU ZAVRŠILE 31.12.2003. I 31.12.2002.**

GOTOVINSKI TIJEK IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	31.12.2003. KM
NETO DOBITAK	6.140.087
Usklađivanje za:	
Amortizacija nematerijalnih sredstava	839.093
Amortizacija materijalnih sredstava	16.809.155
Rashodi(prihodi) od otuđenja	1.131.630
Usklađivanja po finaciskih stalnih sredstava	89.512
Tečajne razlike	(565.513)
Ostala usklađivanja za negotovinske stavke	(941)
Svega	18.302.936
Povećanje(smanjenje)zaliha	1.126.123
Povećanje(smanjenje)potraživanja	672.984
Povećanje(smanjenje)obračunati nefaktisanih prihoda	(512.466)
Povećanje(smanjenje)unaprijed plaćenih troškova	367.983
(Povećanje)smanjenje obveza prema dobavljačima	(6.554.291)
(Povećanje)smanjenje ostalih obveza	17.097
(povećanje)smanjenje obračunatih troškova	(2.003.513)
(Povećanje)smanjenje odgođenih prihoda	(854.044)
Svega	(7.740.127)
NETO GOTOVINA DOBIVENA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	16.702.897
Gotovinski tijek od ulagateljskih aktivnosti	
Nabava(prodaja)nematerijalnih sredstava	(1.111.019)
Nabava(prodaja)materijalnih sredstava	(12.020.597)
Dati krediti(povrat kredita)drugim pravnim osobama	27.512
NETO GOTOVINA KORIŠTENA U ULAGATELJSKIM AKTIVNOSTIMA	(13.104.104)
GOTOVINSKI TIJEK OD FINANCISKIH AKTIVNOSTI	
Primljena pozajmljena sredstva	6.076.090
Povrat pozajmljenih sredstava	(8.807.184)
NETO GOTOVINA U ULAGATELJSKIM AKTIVNOSTIMA	(2.731.094)
NETO POVEĆANJE(SMANJENJE)GOTOVINE	867.699
Početno stanje gotovine	934.765
Konačno stanje gotovine	1.802.463
NETO POVEĆANJE(SMANJENJE)GOTOVINE	867.698

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU³
ZA GODINE KOJE SU ZAVRŠILE 31. 12.2003. I 31.12.2002.

	Upisani Vlasnički kapital	Dionička premija	Revaloriza. rezerva	Ostale rezerve	Akumulirani dobitak	Vlastite dionice	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2003.	174.471.981	–	–	–	2.251.235	–	176.723.216
Neto dobit razdoblja	–	–	–	–	6.140.087	–	6.140.087
Raspored dobitka	2.251.235	–	–	–	–2.251.235	–	
Stanje na dan 31.12.2003.	176.723.216	–	–	–	6.140.087	–	182.863.303

³HT d.o.o. Mostar posluje od 01.01.2003. godine nema podataka za raniji period.